

TERVEYDENHUOLLON XVII VALTAKUNNALLISET

ATK-PÄIVÄT 1991

HOTELLI RANTASIPI, HYVINKÄÄ

28.-29.5.1991

Hoitotyön nimikkeistö

Va. suunnittelija Anneli Halttunen
Sairaalaliitto

Anneli Halttunen

HOITOTYÖN NIMIKKEISTÖ

Terveysthuollon atk-päivät 28. - 29.5.1991

Tarve hoitotyön tietosisällön jäsentämisestä on koettu tärkeäksi sekä oman ammattikunnan sisällä että ulkopuolella. Erityisesti lisääntynyt käytännön hoitotyön tutkimus tarvitsee yhtenäisiä termejä/nimikkeitä käytettävälle käsitteille. Hoitotyön epätarkat ilmaisut myös potilashoidon dokumentoinnissa ovat hidastaneet myös atk-pohjaisten tietojärjestelmien kehittämistyötä. Potilaan hoitoa palvelevien muiden osa-alueiden nimikkeistöt ovat olleet pohjana laajojen ja monipuolisesti käytettävien tietojärjestelmien laadinnassa.

Tietojärjestelmien laajenemispyrkimykset myös välittömään potilashoittoon ovat olleet yhtenä voimakkaana kannustimena hoitotyön käytännön tietosisällön jäsentämispyrkimyksissä. Aikaisemmin toteutetut luokitukset (potilaiden hoitoisuudesta, tarvittavasta hoidon määrästä, työn kuormittavuudesta jne.) ovat syntyneet lähinnä toiminnan jälkikäteisseurantaan. Niitä on käytetty sekä tilastollisiin että suunnitelmien laatimiseen. Tietojärjestelmien pohjana niiden hyöty on kuitenkin vähäinen.

Varsinaisesti käytännön hoitotyön jäsentämispyrkimyksiä on Amerikassa tehty jo parin kymmenen vuoden ajan. Siellä kehitetyt hoitotyön diagnoosit (nursing diagnosis) kuvaavat potilaiden sellaisia ongelmia, joihin hoitotyön menetelmillä voidaan vaikuttaa. Vaikka järjestelmä kuvaa melko kattavasti käytännön hoitotyötä, ovat siinä käsiteltävät kokonaisuudet liian suuria hoitotyön tietojärjestelmien perustaksi. Kriittikkiä hoitotyön diagnoosit ovat saaneet siitä, että ne käsittelevät etupäässä potilaiden fyysisen hoidon osa-alueita.

Hoitotyön nimikkeistö tietojärjestelmien perustana

Muokattaessa käytännön hoitotyön tietosisältöä tietojärjestelmien laatimisen perustaksi täytyy sisältö pilkkoa mahdollisimman pieniin, mutta kuitenkin mielekkäisiin osiin. Meneillään olevassa Suomen sairaanhoitajaliiton ja Sairaalaaliiton yhteisprojektissa, jossa tarkoituksena on laatia hoitotyötä kuvaava nimikkeistö on lähtökohdaksi valittu edellä mainittu asetelma. Vastaava perustyö on tehty kaikkien muiden terveydenhuollon tietojärjestelmien osa-alueiden sisällöstä. Nimikkeistön avulla katetaan hoitotyön toiminnasta sekä se alue, jolla hoitajat toimivat itsenäiseen päätöksentekoonsa nojaten, että lääkärin hoitotyön henkilöstölle antamat määräykset. Mitä suurempi osa käytännön hoitotyön sisältöalueista saadaan kuvattua nimikkeistön avulla sen paremmat ovat mahdollisuudet myös hoitotyön luokitusten laatimiseksi.

Hoitotyön nimikkeistön sovellutusalueet

Hoitotyön nimikkeistöä odotetaan monella taholla. Mukana olevat organisaatiot odottavat yhtenäistä, mahdollisimman laajalti sovellettavissa olevaa työn jäsentämisjärjestelmää. Terveysthuoltolaitosten toiminnasta vastaavat toivovat apuvä-

linettä, jota voidaan käyttää apuna potilaskohtaisia kustannusselvityksiä laadittaessa. Terveydenhuollon tietojärjestelmäsuunnittelijat odottanevat apuvälinettä erilaisiin potilashoidon tietojärjestelmiinsä. Osastonhoitajilla on mielessään yhtenevän termistön käytön mukanaan tuomat edut esimerkiksi potilaan siirtyessä hoitopaikasta toiseen.

Myös nimikkeistön laatijoilla on omat odotuksensa... Työtä on tehty nyt noin 8 kuukauden ajan, ja realismi tuloksia kohtaan on vahvistunut. Yksiselitteisesti yritämme luoda käytännön hoitotyötä kuvaavan nimikkeistön niin, että tiedon mahdollisimman suuri informaatioarvo säilyisi. Nimikkeistöllä sinänsä ei ole mitään itseisarvoa. Sen arvo mitataan vasta sovellutusalueiden jatkokehittelytyössä.

Koska hoitotyön ja koko potilaan hoitamisen tietojärjestelmät ovat aina sidoksissa vahvasti paikallisiin, alueellisiin ja valtakunnallisiin toimintatapoihin, hoitokäytäntöihin ja terveydenhuoltokulttuuriin, tarjoavat ulkomaiset esimerkit ja siellä jo tehty työ ainoastaan osviittaa. Käännös muualla tehdyistä ratkaisuista ei ole koskaan suoraan sovellettavissa eri mantereiden eikä edes eri valtioiden välillä. Muokkaustyötä paikallisiin olosuhteisiin tarvitaan aina runsaasti. Laadittaessa hoitotyön nimikkeistöjä kansallisella tasolla, tulee siiden soveltuvuus kansainvälisiin laajempiin luokituksiin varmistaa. Yhteen toimivuus myös muiden terveydenhuollon aluetta palvelevien nimikkeistöjen kanssa on välttämätöntä.

Suomen terveydenhuoltolaitoksissa on käytössä runsaasti laajoja kokonaistietojärjestelmiä, jotka kokoavat potilaan hoidossa tarvittavia tietoaalueita hoitoon osallistuvien ryhmien käyttöön. Hoitotyön alueen "yhteisen kielen" laatimistyö on käynnistetty hoitotyön nimikkeistö-projektissa. Uskomme, että alustavia tuloksia voidaan kokeilla potilaan hoitoa palvelevissa tietojärjestelmissä vuoden kuluessa.

hoitot.ah

(ah hakemisto)